

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Білоцерківського інституту
неперервної професійної освіти
«26» листопада 2024 року протокол № 8

Введено в дію наказом директорки
Білоцерківського інституту
неперервної професійної освіти
від 27 листопада 2024 року № 01-01/37- О.Д.
Директорка *Вікторія СИДОРЕНКО*

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Вступ до фаху»

Шифр за ОП	<u>ОК.14</u>
Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність	<u>053 Психологія</u>
Освітня програма	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>Другий (магістерський)</u>
Рік навчання	<u>I, семестр 1</u>
Вид дисципліни	<u>професійна підготовка, обов'язкова</u>
Форма навчання	<u>заочна</u>

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри педагогіки, психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 12 від «05» листопада 2024 р.)

завідувач кафедри

Юлія ГЕРАСИМЕНКО

Біла Церква 2024

1. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я, по батькові:	Ігнатович Олена Михайлівна
Науковий ступінь (спеціальність):	доктор психологічних наук за спеціальністю «Педагогічна і вікова психологія»
Вчене звання (спеціальність):	старший науковий співробітник за спеціальністю «Педагогічна і вікова психологія»
Посада:	професор кафедри педагогіки психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ORCID:	https://orcid.org/0000-0002-0588-0620
Профіль:	https://scholar.google.com.ua/citations?user=7XN1wTcAAAAJ&hl=ru
e-mail:	lena_ignat70@ukr.net
Контактний телефон:	0993395457

Прізвище, ім'я, по-батькові:	Рибалка Валентин Васильович
Науковий ступінь (спеціальність):	Доктор психологічних наук за спеціальністю «Педагогічна та вікова психологія»
Вчене звання (спеціальність):	Професор, почесний академік НАПН України
Посада:	професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ORCID:	https://orcid.org/0000-0002-8279-7468
Профіль:	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=4H457jUAAAAJ
e-mail:	valentyn.rybalka@gmail.com
Контактний телефон:	0978824580

2. Інформація про курс навчальної дисципліни

Кредити ЕКТС:	4
Лекції:	8
Лабораторні заняття:	—

Практичні заняття:	10
Самостійна робота :	102
Курсова робота:	1
Вид контролю:	Залік
Мова викладання:	Українська
Форма викладання:	дистанційна (з використанням ліцензійного сервісу Microsoft Teams платформи Office 365) https://www.office.com/)

3. Інформація про доступність в мережі

Профіль навчальної дисципліни	Вебресурс навчальної дисципліни в е-ресурсі навчальної групи на ліцензійному сервісі Microsoft Teams платформи Office 365
Репозитарій навчальної дисципліни	Доступ надається в індивідуальному порядку
Консультації	Онлайн-консультації за попередньою домовленістю: (Viber: +38-067-956-32-54) в робочі дні з 9.00 до 17.00

4. Перелік компетентностей та результатів навчання, що забезпечує навчальна дисципліна

Перелік компетентностей, що забезпечує навчальна дисципліна:

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК1 Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики.

СК3. Здатність обирати та застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно та мультидисциплінарних командах, співпрацювати з представниками інших

споріднених професій, громадських організаціях з питань надання психологічної допомоги.

СК7. Здатність приймати фахові рішення та діяти в складних і непередбачуваних умовах, кризових ситуаціях, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

РН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливої інформації із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.

РН5. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій, презентувати власні способи розв'язання психологічних проблем узагальнювати емпіричні дані, формулювати теоретичні висновки.

РН13. Застосовувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях з урахуванням їх світоглядних позицій та культуральних цінностей, розробляти програми психологічного супроводу освітньої та професійної діяльності.

5. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти акумулювати знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, кейси.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

6. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни – ознайомлення магістрантів з основними галузями психології, особливостями обраної професії, видами

психологічної допомоги людині, формування цілісного, адекватного, осмисленого образу професії психолога та наукових уявлень про специфіку професійної діяльності; розроблення основних підходів до удосконалення системи формування психологічної готовності магістрантів до майбутньої професії.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти з історією становлення та тенденціями розвитку світової і вітчизняної психології, її галузями та особливостями діяльності психолога у кожній із них;
- сформулювати у студентів уявлення про психічне здоров'я людини та погляди зарубіжних і вітчизняних вчених на дану проблематику;
- ознайомлення магістрантів з видами психологічної допомоги та практичної діяльності психолога (психологічна профілактика, психологічна діагностика, психологічне консультування, психологічна корекція, психологічна терапія);
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з нормативними документами, якими керується психолог у своїй практичній діяльності.
- сформулювати у студентів уявлення про зміст, форми і методи роботи психолога у закладах освіти;
- прогнозувати перспективи розвитку психологічної науки в Україні в контексті інтеграції у європейський освітній простір.

7. Міждисциплінарні зв'язки

Перелік дисциплін, вивчення яких має передувати навчальній дисципліні (пререквізити): Філософія освіти. Культура фахової мови. Ділова іноземна мова. Методологія та методика організації наукових досліджень

Перелік дисциплін, які мають вивчатися одночасно або безпосередньо після вивчення навчальної дисципліни (кореквізити): теоретико-методологічні проблеми психології, сучасні теорії соціальної психології, психологія організацій та управління персоналом, методика викладання психології у закладах освіти, основи професійного консультування.

8. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологічні основи психології

Тема 1. Психологічні основи становлення психології як науки

Витоки психології як науки. Психологія і давньогрецька міфологія. Історія розвитку психології. Етапи становлення психології як науки.

Основні напрями і підходи психологічної науки. Місце психології у системі наук. Галузі психології. Предмет, завдання, структура та особливості психології як науки.

Змістовий модуль 2. Методологія і методи психологічного дослідження

Тема 2. Принципи і методологія психологічної науки.

Загальні принципи методології психологічного дослідження. Методика у науковому дослідженні.

Принципи побудови психологічних досліджень. Поняття метод.

Класифікація методів психологічного дослідження. Основні методи дослідження у психології та їх характеристика.

Допоміжні методи дослідження.

Організаційні, емпіричні та інтерпретаційні методи. Етапи психологічного дослідження.

Змістовий модуль 3. Основні етапи розвитку практичної психології.

Тема 3. Види психологічного знання. Відмінність життєвого психологічного знання від наукового.

Взаємозв'язок і специфіка наукової, практичної і побутової психології.

Професія психолога. Класифікація професій практичної діяльності психолога. Психологічна культура практичного психолога.

Вимоги до особистості і професійних якостей фахівця. Структура практичної психології та її завдання. Особливості діяльності психологічних служб у різних соціальних сферах.

Змістовий модуль 4. Психологічний практикум.

Тема 4. Складання таблиці характеристик типів особистості.

Експрес-тест «Художник чи мислитель?». Методика «Чи гарний ви психолог?». Дослідження темпераменту. Дослідження сили волі особистості.

Дослідження комунікативних та організаторських схильностей.

9. Структура курсу та форма контролю знань

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				Балів (max)
			годин				
			лк.	лаб.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1«Психологічні основи психології»							
1	Лекція 1	Психологічні основи становлення психології як науки	2				3
	Практичне заняття 1	Загальні етапи становлення психології як науки. Тенденції розвитку та основні напрями і підходи психологічної науки в Україні початку третього тисячоліття.			2		6
	Самостійна робота 1	Етапи розвитку психології				20	6
1	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1				6	
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1					10
Всього за змістовий модуль 1 – 30 год.			2		2	26	25
Змістовий модуль 2 «Методологія і методи психологічного дослідження»							
1	Лекція 2	Принципи і методологія психологічної науки	2				3
	Практичне заняття 2	Основні методи дослідження у психології			2		6
	Самостійна робота 2	Принципи побудови психологічних досліджень.				14	5
1	Практичне заняття 3	Організаційні, емпіричні та інтерпретаційні методи в психології			2		6

	Самостійна робота 3	Сучасні психологічні методики у ЗВО. Система діагностики навчальних досягнень студентів				14	5
2	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2				6	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2					10
Всього за змістовий модуль 2 – 40 год.			2		4	34	35
Змістовий модуль 3 «Основні етапи розвитку практичної психології»							
2	Лекція 3	Види психологічного знання. Відмінність життєвого психологічного знання від наукового	2				3
	Практичне заняття 4	Структура практичної психології та її завдання.			2		6
	Самостійна робота 4	Професія психолога. Класифікація професій практичної діяльності психолога				18	6
2	Лекція 4	Психологічний практикум	2				3
	Практичне заняття 5	Складання таблиці характеристик типів особистості.			2		6
	Самостійна робота 5	Написання психологічного портрета за даними спостереження.				18	6
3	Самостійна робота	Підготовка до заліку				6	
	Залік						10
Всього за змістовий модуль 3 – 50 год.			4		4	42	40
Екзамен							
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.			8		10	102	100

Поточний контроль здійснюється впродовж кожного практичного заняття (всього за ЗМ 1 – 6 балів, ЗМ 2 – 6 балів, ЗМ 3 – 12 балів).

Контроль самостійної роботи здійснюється впродовж кожного заняття (всього за СРС 1 – 6 балів, СРС 2 – 10 балів, СРС 3 – 12 балів).

Підсумковий модульний контроль (дистанційне тестування) складається із 3 модулів (всього за ПМК 1 – 10 балів, ПМК 2 – 10 балів, ПМК 3 – 10 балів).

Підсумковий контроль – залік, що є результатом суми балів за усіма видами робіт (ЗМ 1 + ЗМ 2 + ЗМ 3 + ПМК 1 + ПМК 2 + ПМК 3 + СРС 1 + СРС 2 + СРС 3).

10. Політика курсу навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. За відвідування 1 лекції нараховується 3 бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із викладачем. У цьому випадку за відвідування лекційних та практичних занять бали нараховуються за результатами тестування за темою лекції / практичного заняття.

Політика щодо діяльності на заняттях. Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи у соціумі, зокрема у колективі. На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу у команді. На заняттях вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід. При оцінюванні враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи. Всі види робіт доцільно виконувати в оговорений викладачем термін.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (практичне заняття – 2 бали; самостійна робота – 3 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (хвороба, міжнародне стажування, тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25 %. Списування під час підсумкового контролю та заліку заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. За плагіат та некоректну поведінку (у тому числі запізнення) знімаються штрафні бали. За плагіат – 25 балів; некоректну поведінку від 0,2 балів до 5 балів включно.

11. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою за видами навчальної діяльності.

Види робіт	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	12
Участь у практичних заняттях (виступи, проблемні ситуації)	30
Самостійна робота (аналіз інформаційних джерел, підготовка повідомлень, опрацювання спеціальної літератури)	28
Тестування за змістовими модулями 1, 2 та 3	30
Залік	Сума балів за усіма видами робіт

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій за навчальною дисципліною «Вступ до фаху» (електронне видання, що знаходиться в репозитарії навчальної дисципліни). URL: <https://surl.li/dzmahl>
2. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною «Вступ до фаху» (електронне видання, що знаходиться в репозитарії навчальної дисципліни). URL: <https://surl.li/oselta>

13. Список літератури

ОСНОВНА

1. Дроздов О. Вітчизняна академічна психологічна спільнота: Соціодемографічні та соціально-психологічні характеристики. Проблеми політичної психології. 2022. 12 (26). С. 45-59. URL: <https://doi.org/10.33120/popp-Vol26-Year2022-104>.
2. Іванова О.В. Психологія: вступ до спеціальності: навч. посіб. / О.В.Іванова, Л.М.Москалюк, С.І.Корсун. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 184 с.
3. Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ : Алерта. 2021. 134 с.
4. Методичні рекомендації до написання курсових робіт з дисципліни «Вступ до фаху» для здобувачів освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія заочної форми навчання / упорядники Н.Г. Торба, О.Й. Фурс, І.В. Пахомов. Біла Церква: БІНПО, 2023, 24 с.
5. Практична психологія: Введення у професію: Навч. посібник. 4-те вид., доповнене. К.: Каравела, 2019. 248 с.
6. Папуча М.В., Наконечна М.М. Теоретичні основи психології особистості : навч. посіб. / М. В. Папуча, М. М. Наконечна. Ніжин : НДУ ім.М. Гоголя, 2018. 60 с.
7. Періг І.М. Вступ до спеціальності «Психологія»: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Психологія», «Практична психологія» / І.М. Періг. Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2017. 63 с.
8. Рибалка В.В. Методологічні перспективи сучасної психології. *Майбутнє психології в умовах сучасної України*: зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 23 травня 2024 р. Київ: НУБіП України, 2024. С. 10-12.
- 9.Рибалка В. В. Психологія розвитку особистісної готовності педагогів до професійної діяльності: методичні рекомендації. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2023. 160 с. 10,75 др. арк.
10. Рибалка В.В.Фактори психологічного та психосоматичного здоров'я особистості / «Європу єднає здорове майбутнє»: крос-форум в межах програми Президента України «Здоров'я України»/ Збірник наукових праць / за загальною редакцією проф. Бойчука Ю.Д. Харків: ХНПУ імені Г.С.Сковороди. 2022. 220 с. С. 94-99.
11. Рибалка В. В. Феномен особистості у філософії та психології // Теософія і наука. Інформаційний бюлетень. Випуск №11; Травень 2023 р. С. 3-20. Наукова група Теософського товариства в Україні (на матеріалі доповіді для наукової групи Теософського товариства в Україні). 1,2 др. арк.
12. Рибалка В.В. Феномен особистості в умовах опосередкування її діяльності та розвитку сучасними «штучними» технологіями. *Кіберпсихологія*

в інформаційному суспільстві: підтримка, навчання, розвиток: зб. матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції на платформі Фейсбук. Київ, 15.10.2024-15.11.2024 р. [Електронне видання]: <https://www.newlearning.org.ua/content/opublikovano-materialy-ii-yseukrayinskoyi-naukovo-praktychnoyi-internet-konferenciyi>

13.Рибалка В.В. Психологічний супровід професійної діяльності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти в умовах воєнного стану: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 28 с.

14. Рибалка В.В. Феноменологія розвитку обдарованої особистості в умовах опосередкування сучасними «штучними» технологіями. *Обдаровані діти – скарб нації !* : матеріали V Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 23-29 серпня 2024 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. 2024. С. 1233-1242.

15. Рибалка В. В. Фундатори перспективних наукових шкіл та програми і проєкти вивчення актуальних психологічних проблем як чинники розвитку української психології у ХХІ столітті // Українська психологія ХХІ століття. Початок. (Дні української психології в Берліні): матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю 27-28 квітня 2023 року: Зб. матеріалів // За ред. В. Г. Панка. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 613 с. С. 111-117 (електронне наукове видання). 0,4 др. арк. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735227>

16. Сергієнко Н. П. Загальна психологія. Вступ до спеціальності. Текст лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2018. 41с.

17. Rybalka Valentyn. The phenomenon of personality in philosophy and psychology // Theosophy and science. Newsletteris Issue №11, May 2023. P. 21-39. Science Group Theosophical Society in Ukraine (based on the report for the Scientific group of the Theosophical Society in Ukraine).0,5 др. арк.

18. Rybalka Valentyn. The phenomenon of personality in philosophy and psychology \ Theosophy and science. Newsletteris Issue №11, May 2023. P. 21-39. Science Group Theosophical Society in Ukraine (based on the report for the Scientific group of the Theosophical Society in Ukraine).0,5 др. арк.

ДОПОМІЖНА

19. Андрушко Я.С. Психокорекція : навч.-метод. посібник. Львів : Льв.ДУВС, 2017. 211с.

20. Васильєва О.А. Вступ до спеціальності : навчальний посібник. Ізмаїл. 2014. 80 с.

21. Ігнатович, О.М. (2024). Актуальні питання та рекомендації щодо психологічного супроводу професійної діяльності вчителя в умовах війни. Профорієнтація: стан і перспективи розвитку: збірник матеріалів XIV Всеукраїнських психолого-педагогічних читань, присвячених пам'яті доктора педагогічних наук, професора Федоришина Бориса Олексійовича. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 2024.42-46.(0,3 д.а.)

22. Ігнатович О.М. (2020) Індивідуально-психологічні відмінності інноваційності педагогічних працівників. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ «Друк плюс». Вип. 57.С. 164-173.(0,5 д.а.) DOI: 10.31652/2412-1142-2020-57-164-173. <https://vspu.net/sit/index.php/sit/issue/view/183/178>

23. Мілютина К.Л. Теорія та практика психологічного тренінгу: навч. посібник. К.: МАУП, 2014. 192 с. URL: <https://subject.com.ua/pdf/215.pdf>

24. Помиткін, Е.О., Рибалка, В.В., Ігнатович, О.М., Павлик, Н.В., Становських, З.Л., Радзімовська, О.В., Татаурова-Осика, Г.П., Бастун, М.В., Іванова, О.В., Шевенко, А.М., Заєць, І.В., Жмурко, М.Д. (2020) Психологічний супровід навчання різних категорій дорослого населення : колективна монографія за ред. Н.В. Павлик. Кропивницький: Імекс-ЛТД. 2020. 577 с. (23,15 д.а.)

25. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України. Наказ МОН від 22.05.2018, №509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18>

26. Психологічна служба в системі освіти: Курс лекцій. / Укладач: І.С. Загурська. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2015. 166 с. URL: <https://core.ac.uk/download/83535097.pdf>

27. Розвиток психологічної готовності педагогічного персоналу до професійної діяльності в умовах Нової української школи : аналітичні матеріали / [Помиткін Е.О., Рибалка В.В., Ігнатович О.М., Павлик Н.В., Радзімовська О.В., Татаурова-Осика Г.П., Іванова О.В., Шевенко А.М. Заєць І.В.] ; за ред. Н.В. Павлик. – Київ, 2022. (13,5 д.а.).

28. Тараненко Г.Г. Методика викладання у вищому навчальному закладі: навчально-методичний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2017. 202с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

29. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти - <https://naqa.gov.ua/>

30. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

31. Закон України «Про освіту»: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

32. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.mon.gov.ua

33. Навчально-інформаційний портал БІНПО: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://binpo.com.ua>